

KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2020 - 2023

Vedtatt i kommunestyret 14.12.2020, sak 103/20.

Innhold

1.0	Hva er en planstrategi?.....	4
1.1	Framdrift for strategiarbeidet.....	4
1.2	Oversikt over folkehelse.....	5
1.3	Nasjonale forventninger.....	5
1.4	Regional planstrategi og samhandling.....	6
2	Plan og styringssystemet i Grue kommune.....	7
2.1	Planoversikt – begrepsforklaringer.....	8
2.2	Planstruktur.....	9
2.3	Status for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.....	9
3.	Utviklingstrekk og utfordringer.....	10
3.1	Kommuneplanens samfunnsdel.....	11
3.1.1	Utviklingstrekk og utfordringer innen fokusområdet bo og leve.....	11
	Kommunens mål.....	13
3.1.2.	Utviklingstrekk og utfordringer innen området arbeid og kompetanse.....	14
3.1.3	Utviklingstrekk og utfordringer innen området innovasjon og endring.....	16
	Kommunens mål.....	16
4.	Kommuneplanens arealdel.....	17
5.	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	18
6.	Planbehov i perioden.....	18
6.1	Oppsummering og anbefalinger.....	18
6.2	Planstatus.....	19
7.	Vedlegg.....	19
7.1	Oversiktsdokument Folkehelse i Grue 2020.....	19
7.2	Planportefølje for Innlandet fylkeskommune.....	19
7.3	Kommunefakta om Grue.....	19

Grue – livskraftig og levende

Grue ligger i Kongsvingerregionen, sør i Innlandet fylke og med mektige Finnskogen som dekker nær halvparten av kommunens areal. Kommunesenteret er Kirkenær med få minutters avstand fra sentrum til skole, barnehage og fritidsaktiviteter. Her er det køfritt og flotte naturopplevelser.

Grue er en viktig landbrukskommune med sterk industri, et rikt kultur- og idrettsmiljø, samt store områder med flott natur og gode muligheter for jakt, fiske og annet friluftsliv.

Grue kommunes visjon er en *livskraftig og levende kommune* og kommunen arbeider ut fra verdiene *raushet, engasjement, anerkjennelse og likeverd*.

Foto: Jøran Trangsrud

1.0 Hva er en planstrategi?

Kommunen har etter plan- og bygningslovens (PBL) § 10-1 plikt til å utarbeide kommunal planstrategi hvert fjerde år og vedta denne innen ett år etter kommunestyrets konstituering. Et viktig mål med planstrategien er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres.

Planstrategien belyser hovedutfordringene som Grue kommune har i planperioden, samt en vurdering av hvordan nasjonale forventninger ivaretas gjennom kommuneplanen.

Planstrategien er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør prioritere for å legge til rette for en positiv utvikling i kommunen. I planstrategien skal det drøftes og tas strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling som innebærer arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomheter og planbehov for å realisere dette i valgperioden. Det er et lovkrav at planstrategien skal være bekjentgjort hos statlige og fylkeskommunale myndigheter samt nabokommuner minimum 30 dager før vedtak.

Planstrategien kan revideres etter behov innenfor valgperioden.

Kommunal planstrategi har ingen direkte rettsvirkning i forhold til kommunens innbyggere, men gir føringer for det videre planarbeidet i kommunen. Planstrategien er ikke formelt bindende for kommunen, og kan fravikes hvis det er gode grunner for det.

Dersom kommunen ønsker å avlyse eller utsette en større planoppgave som inngår i planstrategien, bør dette skje gjennom endring av planstrategien der de ordinære prosessregler følges.

Gjennom vedtak av kommunal planstrategi kan kommunen også ta stilling til om det er reguleringsplaner som bør oppheves i planperioden. Planstrategien er da et foreløpig varsel om oppheving.

Kommunal og regional planstrategi er to helt ulike verktøy i plansystemet. Regional planstrategi er hjemlet i PBL §§ 7-1 og 7-2 og er det eneste obligatoriske element for planlegging på regionalt nivå. Den enkelte kommune har rett og plikt til å delta i dette arbeidet når det berører deres virkeområde.

1.1 Framdrift for strategiarbeidet

Dato	Aktivitet
14.9. – 09.10.2020	Administrativ behandling
16.10.2020	Skrivesfrist for behandling i utvalg for samfunn og næring
26.10.2020	Behandling i samfunn og næring – vedtak om høring
27.10. – 26.11.2020	Høring
04.12.2020	Behandling i utvalg for samfunn og næring
14.12.2020	Behandling i Kommunestyret

1.2 Oversikt over folkehelse

[Folkehelseloven](#) § 5 gir kommunen ansvaret for å ha en nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorene som virker inn på dette. Dette utfordringsbildet inngår som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi og skal blant annet baseres på:

- a) opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig.
- b) kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 og
- c) kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd.

Oversikt over Folkehelse i Grue kommune 2020 finner du [her](#).

1.3 Nasjonale forventninger

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging er et av flere virkemidler i plan- og bygningsloven med sikte på å formidle og ivareta nasjonale interesser og nasjonal politikk i planarbeidet. Forventningene er avgrenset til planlegging etter plan- og bygningsloven og omfatter ikke alle statlige interesser.

I arbeidet med den kommunale planstrategien skal nasjonale forventninger legges til grunn. Kommunal og moderniseringsdepartementet har utgitt Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging - vedtatt ved Kongelig resolusjon 14. mai 2019.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Kommuneplanens samfunnsdel, inkludert langsiktig arealstrategi skal ivareta dette perspektivet gjennom de fire fokusområdene i kommuneplanens samfunnsdel.

FN's bærekraftsmål, <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal> som er en felles plan for alle verdens land for hvordan vi kan utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Den norske regjering har sluttet seg til bærekraftsmålene, og disse målene skal også være en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen i vår kommune. Dette ivaretas ved at det er valgt ut spesifikke bærekraftsmål i kommuneplanens samfunnsdel som skal være førende for andre kommunale planer, økonomiplan og årlig handlingsplan/årsbudsjett.

1.4 Regional planstrategi og samhandling

Innlandet fylkeskommune er regional planmyndighet og utarbeider planstrategi og regionale planer som skal legges til grunn for kommunal planlegging og virksomhet i regionen. I Innlandsstrategien som ble vedtatt 23.september 2020 heter det:

Visjonen for Innlandet bærer i seg vår felles historie, og peker samtidig på mulighetene som det nye fylket har: ***Innlandet – eventyrlige muligheter***

Et fylke med sterke røtter og store drømmer, med en ledende posisjon innen teknologi, industri, landbruk og reiseliv

Sammen med denne visjonen er det vedtatt fire prioriterte satsingsområder. Disse beskriver hvordan vi skal realisere de eventyrlige mulighetene og ta nye posisjoner. Satsingsområdene skal danne et godt grunnlag for mer tverrfaglig samarbeid og helhetlig politikktutforming:

Innbyggere - Det skal være godt å bo, leve, jobbe og utdanne seg i Innlandet. Vi ønsker at flere skal flytte hit og tilbringe tid i fylket vårt.

Innovasjon - Vi har vilje til utvikling, og skal alltid lete etter bedre løsninger. Innovasjon, både i offentlig og privat sektor, skaper nye arbeidsplasser

Inkludering - Vi skal bygge det inkluderende Innlandet og feire mangfoldet. Det skal skje aktivt gjennom universell utforming og god integrering.

Infrastruktur - Vi må sikre mobilitet og tilgjengelighet i et vidstrakt fylke. Derfor investerer vi i veg, kollektivtrafikk og digital infrastruktur.

Innlandsstrategien finnes [her](#).

Regional samhandling

I tillegg til det regionale arbeidet som styres av fylkeskommunen pågår det også mye regional samhandling i Kongsvingerregionen. For Grue foregår dette samarbeidet både nordover med Solørkommunene, med kommuner i sør og med hele Kongsvingerregionen. Grue har også valgt å organisere en del av sin virksomhet i form av interkommunale ordninger og selskap. Regionalt samarbeid og interkommunal organisering forutsetter et aktivt eierskap slik at kommunen oppnår de fordelene et slikt samarbeid kan gi.

Kongsvingerregionen er et samarbeidsorgan for kommunene Eidskog, Kongsvinger, Åsnes, Grue, Sør-Odal, Nord-Odal og Innlandet fylkeskommune. Dokumenter for Kongsvingerregionen som er relevante for Grue kommunes planstrategi finnes her:

[Felles planer og strategier i Kongsvingerregionen](#)

2 Plan og styringssystemet i Grue kommune

God ledelse og gode plan – og styringssystemer er viktig for at Grue kommune skal kunne ivareta sin rolle som tjensteyter, samfunnsutvikler, forvalter og arena for demokratiske prosesser. Dette skal ivareta de folkevalgte ansvar for strategisk styring og prioritering, og kommunedirektørens ansvar for å iverksette politiske vedtak.

Offentlig administrasjon har gjennomgått flere utviklingsfaser i etterkrigstiden. Fra formynderkommunen som preget perioden fra 1945 til omkring 1980. Dette er en viktig periode i utviklingen av den moderne velferdsstaten og er en periode preget av sterk tro på offentlig styring gjennom utvikling av lover, regler og retningslinjer. Byråkrati og offentlig administrasjon vokste og fikk en viktig posisjon. På 1980-tallet ble offentlig sektor sterkt påvirket av styringsprinsipper fra privat sektor og mål om effektivisering. Servicekommunen fikk et økt fokus på brukerens behov, service, økt bruk av markedsprinsipper, flatere organisasjon og desentralisering av beslutningsmyndighet, samt innføring av mål- og resultatstyring. På 2000 – tallet har samskapingskommunen i større grad blitt førende for ulike deler av offentlig sektor. Dette handler om at offentlige og/ eller frivillige og private aktører og ressurser koordineres og finner felles retning, mål og innhold. Det legges vekt på at samskaping og samstyring er viktig for at kommunene skal kunne løse sine oppgaver til beste for innbyggere og næringsliv.

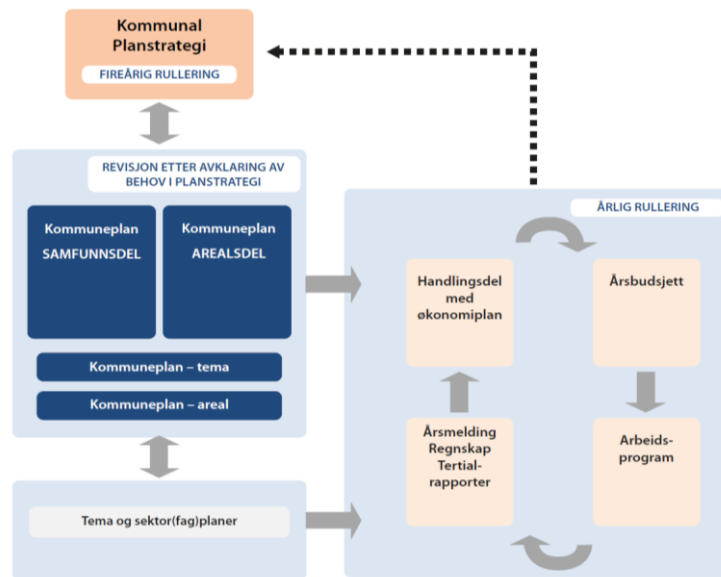
Ledelse, planlegging og styring i Grue kommune har elementer fra alle disse tre styringsmodellene, men en ser i økende grad i retning av samskapingskommunen.

Administrasjonen har gjennomgått en omorganisering og omstrukturering i 2020 blant annet for å kunne samhandle mer og klare å håndtere utviklingskrav og utfordringer på en bedre måte. Kapasitet og kompetanse for å kjøre planprosesser vil med denne organiseringen forhåpentligvis bli bedre. I 2020 har Grue kommune søkt og kommet med i pilotprosjektet «Kommunen som samfunnsutvikler». Prosjektet koordineres av Distriktssenteret med bistand fra Innlandet fylkeskommune og omfatter samarbeid og partnerskap med 3 fylkeskommuner og 14 kommuner. Prosjektet skal styrke primært kommunene, men også fylkeskommunene og Distriktssenteret, i arbeid med lokal samfunnsutvikling. Ønsket resultat for Grue kommune er å mobilisere og reorganisere kommunens ressurser, og bygge kapasitet i hele kommunesamfunnet, og med det nærme oss visjonen om en livskraftig og levende kommune. Prosjektet vil pågå ut 2021. Resultatene som kommer av pilotprosjektet vil utløse behov for revidering eller oppstart av planer.

2.1 Planoversikt – begrepsforklaringer

Modellen viser kommunalt planarbeid over en fireårs periode:

Kommunal planstrategi

Verktøy for politisk og administrativ prioritering av planoppgaver for å legge til rette for ønsket utvikling i kommunen. ([PBL § 10-1](#)). Planstrategien har ingen rettsvirkning og er ikke formelt bindende. Planstrategien setter fokus på at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig.

Strategien bør inneholde:

- Redegjørelse for utviklingstrekk og utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og miljø
- Drøfting av hovedtrekkene i en langsiktig arealstrategi (prinsipper for romlig utvikling)
- Vurdering av sektorenes planbehov
- Vurdering av prioriterte planoppgaver og behovet for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner skal innhentes, men det er ingen innsigelsesrett.

Kommuneplanen

Kommuneplanen består av en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. ([PBL Kap.11](#)) Samfunnsdelen skal ta stilling til langsiktige utfordringer og vedta mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, samt gi retningslinjer for gjennomføring. Handlingsdelen viser hva kommunen vil prioritere de fire neste budsjettårene. Tiltakene i handlingsdelen følges opp gjennom midler i økonomiplan og årsbudsjett. Årsregnskap og årsberetning danner grunnlag for årlig revisjon av handlingsdelen. Arealdelen skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling, slik de er beskrevet i samfunnsdelen og arealbruk i hele kommunen.

Kommunedelplaner kan utarbeides for areal og/eller for temaer/virksomhetsområder og skal følge opp utvalgte mål i kommuneplanens samfunnsdel, eller konkretisere arealbruken i et avgrenset geografisk område.

Reguleringsplan

En arealplan for en geografisk avgrenset del av kommunen. Gir rammer for utnyttelse og/eller vern av grunn og bebyggelse.

Tema- og fagplaner

Tema- og fagplaner er strategiske plan som omhandler et spesifikt tema eller fagområde. Revidering av den enkelte temaplan vurderes i forbindelse med planstrategien hvert fjerde år. Noen temaplaner er sektorovergrepene og gir føringer for hele organisasjonen, slik som for eksempel kommunens arbeidsgiverpolitikk. Andre temaplaner gjelder for et avgrenset tjenesteområde, til eksempel boligsosial handlingsplan.

Fag – og temaplaner er ikke utarbeidet etter reglene i plan- og bygningsloven. Dette kan være planer som er pålagt ved annen lov eller forskrift, planer som er viktige i planleggingen av de enkelte virksomhetsområder eller planer som omhandler sektorovergrepene temaer.

2.2 Planstruktur

Planstrukturen i denne strategien er bygd opp etter hvilke planer som er regulert etter plan- og bygningsloven, hvilke planer som er pålagt og regulert etter annet lovverk, regionale planer og selvpålagte fagplaner. Fagplaner rulleres administrativt med rapportering til politisk nivå.

Vedlagt følger planoversikt over eksisterende struktur og planstatus, se vedlegg 6.2.

2.3 Status for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Grue kommune har gjennomført en revidering av kommuneplanens samfunnsdel er i perioden 2017 – 2020. Arbeidet har tatt lang tid på grunn av flere utskiftninger i kommuneledelsen. Samfunnsdelen har vært til høring sommeren 2020 og behandles 2. gang i 4. kvartal 2020. Dette nylig gjennomførte planarbeidet er førende for prioriteringer i denne planstrategien. Fordi Grue nylig har revidert samfunnsdelen er ikke revidering/rullering en aktuell problemstilling i denne planstrategien.

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 08.april 2013. I arbeid med planstrategien gjøres det en vurdering av om arealdelen skal revideres på bakgrunn av erfaringene med gjeldende plan, utviklingstrekk framover og revidering av kommuneplanens samfunnsdel.

3. Utviklingstrekk og utfordringer

Grue kommunes utfordringer dreier seg i hovedtrekk om følgende forhold:

- Befolkningsutvikling og – alderssammensetning
- Omstillingsevne og kommuneøkonomi
- Utviklings- og innovasjonsfokus
- Eierstyring av interkommunale selskaper og tjenester

Dette krever at administrasjon og politikere gjennom strategiske valg evner å framskrive, forutse og forestille kommunens utfordringer og muligheter i et langsiktig perspektiv.

Det forutsetter en omforent forståelse av hva konsekvensene av den demografiske utviklingen vil bety, og en strategi for å håndtere dette samtidig med at en ser og benytter mulighetene som finnes i den positive utviklingen innen næringslivet, turisme og kulturlivet i kommunen.

Det krever evne og vilje til å planlegge og iverksette nødvendige omstillinger og håndtere utfordringene samtidig:

- drive innovasjons-, rekrutterings- og utviklingsarbeid for å øke aktiviteten, attraktiviteten og tilflyttingen.
- tilpasse/reorganisere organisasjonen og driften i forhold til antall innbyggere, befolkningssammensetning, behov for tjenester og kommunens økonomiske situasjon.

Kommunens planstrategi skal bidra til å tydeliggjøre hvilke planoppgaver kommunen skal starte opp eller videreføre, og på den måten finne best mulig løsninger på utfordringene og bidra til en positiv utvikling i kommunen.

Kommunens administrative og politiske ledelse i Grue kommune har ingen mulighet til å finne løsninger på disse utfordringene alene og mange av disse forholdene ligger utenfor kommunens kontroll. Det betyr at arbeidet for å finne løsninger må skje i samhandling og samskaping med næringslivet, befolkningen og de andre kommunene i Kongsvingerregionen. For å få ønskede resultater betyr det at flest mulig må bidra på sitt område og arbeidet må legges opp og gjennomføres strategisk og systematisk.

3.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Det er gjennomført en revidering av kommuneplanens samfunnsdel som skal gjelde for perioden 2020 – 2032. I kommuneplanens samfunnsdel er det valgt ut **tre fokusområder**; *Bo og leve, arbeid og kompetanse og innovasjon og endring*.

Det er også valgt **fire temaer som skal være gjennomgående** i hele samfunnsplanen, konkretiseres i handlingsplanen og vises i praktisk handling i all kommunal virksomhet. Temaene er - *energi, klima og miljø, - digitalisering, - folkehelse, - læring*. Fokusområder og gjennomgående temaer konkretiseres med mål, delmål og strategier.

Grue kommunes visjon er:

Livskraftig og levende

Visjonen som ble skapt gjennom bred involvering av befolkning, politikere, ansatte og administrasjon gir assosiasjoner til entusiasme, livsglede og bærekraft. Visjonen samsvarer også med det som er ønsket retning for samfunnsutviklingen i Grue.

Denne planstrategien skal synliggjøre hvilke planer kommunen skal rullere eller starte opp arbeidet med for å realisere målene i samfunnsdelen.

3.1.1 Utviklingstrekk og utfordringer innen fokusområdet bo og leve

Folkehelse - levekår

Raskt synkende befolkningstall, sterk økning i andel eldre og lave fødselstall krever langsiktig planlegging og bevisste prioriteringer innen kommunens tjenesteområder, samt bolig, areal og økonomi.

Økning i antall og andel eldre i befolkningen forutsetter krever et aktivt forebyggende arbeid for at denne gruppen skal kunne bo hjemme og klare seg selv lengst mulig.

Kommunens [oppvekstprofil](#) (FHI 2020) og [folkehelseprofilen](#) (FHI 2020) viser levekårsutfordringer på mange områder. [Dokumentet Folkehelsen i Grue 2020](#) gir et oversiktsbilde på forholdene i kommunen. Forbedringer på dette området krever et økt systematisk samarbeid mellom kommune, næringsliv, utdanningsinstitusjoner og NAV.

Oppvekst

For å sikre barn og unge gode oppvekstvilkår er det behov for et omfattende forebyggende arbeid og samordning av tiltak og tjenester. Det må settes særlig fokus på barn som vokser opp i lavinntektsfamilier og vurdere tiltak som ivaretar behov for møteplasser, ref. Ungdataundersøkelsen 2020 og Oppvekstprofilen fra FHI.

Kommunal eiendom - eiendomsforvaltning

Grue kommune har en stor eiendomsmasse med ulik alder og standard. Hvorvidt eiendomsmassen dekker kommunens framtidige behov ut fra et faglig perspektiv, kapasitet og miljøkrav, er ikke vurdert.

Kirkenær og levende bygdesentre

Kommunen er preget av en spredt bosetting i og rundt grendene Refset, Grinder, Namnå, Nesskogen og Svullrya, et resultat av gamle bosettingsmønstre og tidligere høye innbyggertall. I samfunnsdelen er det definert som mål at opprettholder levende grender samtidig som handel- og servicesenteret Kirkenær blir styrket.

I dag bor kun 27 % i sentrumsområdene, men etterspørselen etter bolig i/nær Kirkenær sentrum er økende. Spredt bosetting er kostbart når det skal tilbys kommunale tjenester og bygges infrastruktur, samtidig som varierte bomuligheter er en av kommunens kvaliteter.

Hvordan en skal planlegge framtidige tjenestetilbud i eksisterende bosettingsstruktur må drøftes, herunder en gjennomgang av kommuneplanenes arealdel og om denne ivaretar framtidige behov for boligtomter.

I stedsutviklingsprosjektet på Svullrya ser vi en økende interesse for bosetting og behov for tilgang på boliger her. Et nytt bygg for Norsk Skogfinsk Museum vil også generere økt tilflytting og aktivitet. Stedsutviklingsprosjektet er i gjennomføringsfasen og det meste av tiltakene vil ferdigstilles i planperioden. Prosjektplanen bør fortsatt være en del av kommunens planstrategi, særlig med tanke på ivaretagelse av behov rundt bygging av nytt museum.

Transport og samferdsel

Bane NOR har opplyst om planer om opprusting av Solørbanen innenfor kommuneplan-perioden 2020 – 2032, planer for å elektrifisere jernbanestrekningen Hamar-Elverum-Kongsvinger, samt modernisering av sikringssystemet. Det er også under planlegging forlengelse av kryssingssporene i Kirkenær, samt nye tilsvinger (banekoblinger) mellom Rørosbanen og Solørbanen i Elverum og mellom Solørbanen og Grensebanen i Kongsvinger. Realisering av og fremdriften i disse planene er avhengig av at tiltakene prioriteres i kommende Nasjonal transportplan 2022- 2033, og følges opp med investeringsmidler i de årlige statsbudsjettene.

I henhold til Nasjonal signalplan 2020 opplyser Bane NOR om at et nytt og moderne digitalt signalsystem, ERTMS, planlegges installert på Solørbanen innen 2024. Med dette oppnås en mer effektiv trafikkavvikling på banen, raskere fremføring av gods og tømmer, samt økt kapasitet og bedre sikkerhet. Formålet er å legge til rette for økt godstransport på banen gjennom reduserte transportkostnader, redusert klimagassutslipp, og at jernbanenettet gjøres mer fleksibel.

Disse planene bør implementeres i lokale og regionale planer vedr. samferdsel og næringsutvikling.

Økonomi

Kommunen arbeider kontinuerlig med omstillinger for å sikre en økonomi i balanse. Det er utfordringer i forhold til langsiktig høy gjeld, negativ befolkningsutvikling, og reduserte overføringer og inntekter. Dette krever et fortsatt økonomisk omstillingsarbeid i årene framover. En må samtidig tilstrebe en tettere sammenheng mellom kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan og budsjett som handlingsdel.

Kommunens mål

å være en attraktiv og aktiv kommune hvor innbyggerne, næringsliv, lag og foreninger involveres og engasjeres for å samskape et bærekraftig, inkluderende og levende samfunn.

Målet skal nås gjennom følgende delmål:

Gruesamfunnet tilrettelegger for forebyggende arbeid i et folkehelseperspektiv og forsvarlige helsetjenester som fremmer god helse og livskvalitet for alle.

Grue sikrer gode utdanningstilbud for barn, unge og voksne. Utdanningen fremmer kunnskapsutvikling, ferdigheter og holdninger, slik at man mestrer eget liv og utvikler kompetanse til å delta i arbeidsliv, samfunnsliv og være del av fellesskap med andre.

Grue arbeider for sikker og god vanntilførsel til innbyggerne, samt hindrer forurensning av vannområder gjennom overvåking, planer og tiltak.

Grue arbeider målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte framtidens utfordringer og tilrettelegge for innbyggere og næringsliv.

Grue samordner bolig-, areal- og transportpolitikk som fremmer en bærekraftig samfunnsutvikling og tilrettelegger for miljøvennlige og attraktive bomuligheter.

Grue bruker sine samlede ressurser for å samskape et bærekraftig samfunn som håndterer utfordringer som klima, demografi, behov for kompetanse, næringsutvikling, boligutvikling, ivaretagelse av natur og kulturressurser, samferdsel, infrastruktur og økt press på offentlige tjenester.

3.1.2. Utviklingstrekk og utfordringer innen området arbeid og kompetanse

Utdanning

Skoleresultatene er gjennomgående lavere enn landsgjennomsnittet. Det arbeides derfor systematisk og planmessig for å heve skoleresultatene til landsgjennomsnittet.

Samhandling mellom kommunen, næringsliv og utdanningsaktørene vil være viktig framover for å sikre tilgang på nødvendig kompetanse og tilrettelegge for utdanningsplasser i offentlige og private bedrifter.

Arbeidsplasser

Grue har hatt en reduksjon med 9 % færre arbeidsplasser siden 2000, en 24% svakere utvikling enn resten av landet.

I 2019 arbeidet ca. 9,5 % av sysselsatte i landbruket i Grue. I 2008 var denne andelen 11,6 %. Dette er en betydelig nedgang samtidig som det er et stort potensial for vekst og utvikling innen primærnæringen. Kommunen skal bidra til en bærekraftig næringsutvikling innen landbruket i Grue.

Industrien og spesielt treindustrien kan vise til en sterk vekst i Grue de siste årene, og har planer om videre utvikling og vekst. Treindustrien sysselsetter til sammen ca. 175 ansatte, en økning på 6 % de siste to årene. Foredling av grønne råvarer er regionens satsingsområde og treindustrien vil være en viktig aktør i arbeidet med å finne bærekraftige løsninger. Den samme positive utviklingen har også flere av salgsbedriftene i kommunen.

Utviklingen i næringslivet krever tilgang på kompetanse og arbeidskraft. En samhandling mellom kommunen, næringslivet, kompetansemiljøer og regionale samarbeidsorganer om rekruttering kan gi raskere ønskede resultater.

Grue er en viktig reiselivskommune i Innlandet, med 767 hytter/fritidsboliger og flere hoteller og overnattingssteder. Tilgangen på hytte/fritidsbolig eller tomt for fritidsboliger er imidlertid svært begrenset og må arbeides videre med. Hytteinnbyggeren og deres behov for servicetilbud og tjenester bør også være aktuelt å se nærmere på.

En aktiv satsing på næringsutvikling med bakgrunn i kvaliteter som ligger i både naturen, kulturen og kulturarven har potensiale for bærekraftig vekst. Dette er viktige verdier for kulturbasert næring og en revidering av kulturminneplanen bør ta inn dette perspektivet. Planer for bygging av nytt Norsk Skogfinsk Museum på Svullrya vil generere mange muligheter innenfor dette feltet. 200 – års markeringen av Grue kirkebrann vil også kunne skape synergieffekter for opplevelse- og reiselivsnæringen.

Syssetting og samfunnsdeltagelse

Kommunen har en stor andel uføre, pensjonister og andre som står utenfor arbeidsmarkedet. Høy deltakelse i arbeidslivet er en viktig drivkraft for vekst og verdiskaping. Når en stor andel av den yrkesaktive befolkningen mottar permanente stønader indikerer dette lav ressursutnyttelse. I tillegg er syssetting og deltagelse i samfunnslivet en viktig faktor for å forebygge økonomiske vansker, fysiske og psykiske helseplager og å kunne leve et godt liv.

Sysselsetting og anstendig arbeid for alle er et mål som er definert i samfunnsdelen og som forutsetter et systematisk og planmessig arbeid i samhandling mellom kommune, NAV, næringsliv og utdanningsinstitusjoner.

Kommunens mål

Grue er en attraktiv kommune for tjeneste- og næringsutvikling, og har en lærings- og innovasjonskultur som er framtidsrettet og bærekraftig.

Målet skal nås gjennom følgende delmål:

Grue kommune sikrer alle grunnskoleelevene et trygt og godt læringsmiljø og legger til rette for et høyest mulig læringsutbytte for alle.

Kommunen samhandler med næringslivet og utdanningsinstitusjonene i regionen for å bidra til at det tilbys utdanning innenfor fagområder som etterspørres i næringslivet og kommunen.

Innen 2030 oppnå en betydelig økning i antall unge og voksne som har formell kompetanse, blant annet i tekniske fag og yrkesfag, som er relevant for sysselsetting, anstendig arbeid og entreprenørskap.

Grue kommune bidrar til inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Grue har et nyskapende og innovativt næringsliv som benytter regionens muligheter og synergier for bærekraftig verdiskaping.

Innen 2030 bidra til at alle elever og studenter tilegner seg den kompetansen som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling.

Gruesamfunnet har partnerskap, nettverk, samarbeid på tvers og virkemidler som sikrer en bærekraftig utvikling.

3.1.3 Utviklingstrekk og utfordringer innen området innovasjon og endring

Den raske teknologiske utviklingen påvirker også Grue. Utvikling og utbygging av e-tjenester, velferdsteknologi og digitale muligheter krever en godt utbygd digital infrastruktur og økt digital kompetanse hos de ansatte og i befolkningen generelt.

De siste tre årene har det vært en rask og positiv utvikling innen fiberutbygging/høyhastighetsbredbånd i kommunen. Utbyggingen avhenger av mange aktører, samt økonomiske og geografiske forhold. En strategi for å fullføre arbeidet med utbygging av digital infrastruktur i hele kommunen bør utarbeides, samt en plan for å heve den digitale kompetansen hos ansatte og i befolkningen generelt.

Den demografiske utviklingen i Grue får konsekvenser for kommunens planlegging og disponering av ressursene. Dette krever både kapasitet og kompetanse for å holde et kontinuerlig utviklings- og innovasjonsfokus.

En omstilling fra olje og gass til mer miljøvennlige energiformer gjør at Norges økonomi i framtiden må basere seg på andre inntekter enn fra oljenæringen. Dette er en av faktorene som berører kommuneøkonomien og som krever at vi tenker langsiktig, evner å omstille virksomhetene og planlegger for en effektiv, smart og bærekraftig bruk av samfunnets ressurser.

Global oppvarming og tap av biologisk mangfold er blant de største miljøutfordringene som samfunnet står overfor i dag. Konsekvensene av klimaendringene merkes med mer ekstremvær som vi må være forberedt på. Vår del av verden bidrar til utslipp, blant annet gjennom industri, transport og høyt forbruk. For å redusere klimagassutslipp, støy og lokal forurensning, som kan redusere livskvaliteten for mange, er det behov for bevissthet og aktiv handling. Innovasjon og omstilling til et mer bærekraftig samfunn gir også muligheter for økt verdiskapning og nye arbeidsplasser.

Kommunens mål

Gruesamfunnet har en levende innovasjons- og endringskultur, en digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv som evner å håndtere framtidens utfordringer og muligheter.

Målet skal nås gjennom følgende delmål:

Gruesamfunnet har kompetanse og kapasitet til å arbeide innovativt og være i endring, og samtidig markedsføre og framsnakke kommunen og regionen på ulike kommunikasjonsflater.

Grue kommune har en infrastruktur, organisasjonsstruktur og holdningskultur som er tilrettelagt for innovasjon og endring. Grue kommune har en positiv holdning og en aktiv tilnærming til digitale løsninger, som er hensiktsmessige og bidrar til å sikre, gode tjenester.

Gruesamfunnet arbeider målbevisst for sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre.

Gruesamfunnet motvirker, reduserer og håndterer konsekvensene av klimaendringene

Grue kommune har tilrettelagt areaner og skapt en kultur for innovasjon og kreativ samskaping som inkluderer hele Gruesamfunnet.

4. Kommuneplanens arealdel

Arealdelen ble vedtatt av Grue kommunestyre 8.4.2013 for perioden 2013-2023. I store trekk har arealdelen vært et godt styringsverktøy. Etter revidering av samfunnsdelen og definering av nye mål vil det være hensiktsmessig å vurdere en revidering av arealdelen slik at samfunnsdel og arealdel harmoniseres. En alternativ mulighet er å åpne deler av arealplanen for rullering.

Aktiv forvaltning av naturressurser – og kulturminneverdier

Kommuneplanens arealdel er et viktig redskap for å sikre en langsiktig og forsvarlig forvaltning av kommunens naturressurser. Dette omfatter blant annet jord- og skog, vassdrag, biologisk mangfold og kulturmiljøer, samt ivaretagelsen av de kvalitetene som finnes i vår natur som grunnlag for rekreasjon, opplevelser, jakt og fiske.

Gjennomførte registreringer og utvikling av gode kartverktøy gjør det enklere å ta hensyn til viktige natur, kulturmiljø og landskapselementer i kommunen. I kommuneplanens arealdel er det kartfestet viktige områder for natur og kulturmiljø. Det er gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold, kulturminner og det planlegges en revidering av kulturminneplanen i kommunen. Denne skal ligge til grunn for all arealplanforvaltning.

Arealer for næring og industri

Grue har flere områder avsatt til næring og industri:

Kirkenær Industriområde nordre del på 713 dekar.

Ved Shell Namnå er 10 dekar regulert som hvileplass for yrkessjåfører.

På Grinder er det avsatt 285 dekar næringsareal vest for jernbanen og det er reservert areal for utvidelser på Hvebergsmoen.

På Svullrya er 22 dekar avsatt til industri ved det gamle grustaket vest for Rotna.

Ved en gjennomgang av arealplanen bør det vurderes om disse områdene dekker framtidig behov og hva slags virksomheter som bør lokaliseres på de ulike områdene av hensyn til f.eks. miljøforhold og transport.

5. Samfunnssikkerhet og beredskap

Lov om kommunal beredskapsplikt gir bestemmelser om beredskapsplikt og ROS-analyser. Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstilles i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Kommunens ROS-analyse skal oppdateres minst hvert fjerde år, i takt med revisjon av kommuneplanen i forkant av arbeidet med kommunal planstrategi og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Kommunens beredskapsarbeid:

1. Helhetlig ROS, skal revideres i løpet av perioden. Dette gjøres administrativt og orienteres om politisk ved behandling av punkt 2.
2. (NY) Plan for samfunnssikkerhet og beredskap. Årlig politisk behandling.
3. Overordnet beredskapsplan behandles og vedtas av kriseledelsen i 2020. Denne planen omfatter:
  - Flomberedskapsplan
  - Plan for helsemessig og sosial beredskap
  - Smittevernplan for Solør-kommunene
  - Plan for Psykososial beredskapsgruppe (kriseteam)
  - Krise- og beredskapsplan for Grue barne- og ungdomsskole og barnehagene.

Regional plan for Samfunnssikkerhet og beredskap er under utarbeidelse for Kongsvingerregionen på oppdrag fra Rådmannsutvalget og Regionrådet. Planen forventes ferdigstilt i løpet av høsten 2020.

Glåmdal interkommunale vann og avløpssekskap, GIVAS AS og Glåmdal brannvesen IKS, GIB IKS, har egne beredskapsplaner.

6. Planbehov i perioden

6.1 Oppsummering og anbefalinger

Med bakgrunn den reviderte samfunnsdelen anbefales følgende:

- Det settes ikke i gang større planprosesser uten innleid fagkompetanse eller intern kapasitet på det aktuelle temaområdet.
- Med bakgrunn i ressursituasjonen anbefales det å satse på interkommunalt samarbeid i planarbeid der det er mulig.
- Arealplanen. Det bør vurderes å åpne deler av planen og revidere disse områdene opp mot behov som er løftet frem i samfunnsdelen. Temaet levende grender – aktivt sentrum er aktuelt for drøfting, samt arealer for fritidsboliger.
- Kulturminneplanen revideres.
- Regional miljø - og klimastrategi følges opp i kommunale fag-og temaplaner.
- Kommunens beredskapsplan revideres årlig.
- Kommunal næringsplan for Grue ferdigstilles.

- Plan for stedsutvikling på Svullrya videreføres til ferdigstillelse av tiltak, herunder tilrettelegging for bygging av Norsk Skogfinsk museum.
- Det bør derfor utarbeides en kommunal eiendomsstrategi som vurderer langsiktig behov og tilstand på kommunal eiendom.
- Helhetlig plan for psykisk helsearbeid og rus utarbeides som temaplan.
- Plan for målrettet rehabilitering i og utenfor institusjon utarbeides som temaplan.
- Utarbeide en strategisk plan for folkehelsearbeid med samskapingsperspektiv, herunder spesielt fokus på barn og unge.
- Det utarbeides en skoleutviklingsplan.
- Det utarbeides en strategi for reorganisering av kommunen, og utvikling av samskapingskommunen.

6.2 Planstatus

Følger som vedlegg til saken.

7. Vedlegg

7.1 Oversiktsdokument Folkehelse i Grue 2020

Oversikten er lagt ved som eget vedlegg til saksutredningen.

7.2 Planportefølje for Innlandet fylkeskommune

[5. Planporteføljen 2020-2024 - Innlandet fylkeskommune](#)

7.3 Kommunefakta om Grue

[Kommunefakta om Grue 2020](#)

6.2 Planstatus og planstruktur

Kommuneplaner				
Politisk behandling	Kommuneplan - samfunnsdel	Kommuneplan – arealdel -2013 - 2023	Økonomiplan - handlingsplan	Arbeidsgiver
	inkl arealstrategi 2021 - 2032			
	Energi og klimaplan 2009	Reguleringsplaner	Årsbudsjett	
	Kulturminneplan – revideres 2021	Utviklingsplan for Vestmarka		
Fag og temaplaner				
Politisk behandling	Samfunn og næring	Oppvekst	Helse og velferd	Administrasjon/rådmann
	Strategi for 3.0/ samskapingskommunen 2021 - 2023	Skoleutviklingsplan – under arb – adm.	Boligsosial handl plan 2018-2022	Arbeidsgiverstrategi
	Strategisk næringsplan 2020 -2024	Lokal læreplan – kulturskolen - adm	Felles plan mot rusmid - Solør	Eierskapsmeldinga
	Stedsutvikling Svullrya 2017 - 2021		Plan mot vold i nære relasjoner - regional	Komp. utv. Plan. Adm.utv
	Plan for idrett, fys akt og friluft 2020 - 2024		Kreftplan -2016 - 2020	Overordnet beredskapsplan 2020
	Boligpolitisk plan 2020		Demensplan 2016 - 2025	
	Eiendomstrategi – kommunale bygg – bør utarb		Pleie - og omsorgsplan 2019	
			Handlingsplan for velferdsteknologi 2020 - 2022	
	Strategi for folkehelsearbeidet			Fargekoder:
				Politisk vedtatt
Administrativ behandling	Arkivplan	Samordning av tiltak og tjenester for barn og unge 2019	Felles smittevernpl - Solør oppdatert 2020	Administrativt vedtatt
	Flomberedskapsplan	Overgang bhg – skole 2020	Pandemiplan for Solør	Partssammensatt
			Plan for helsemessig og bered – under revidering 2020	Under arbeid
			Psykosos.beredsk.gr.	Anbefales utarbeidet - revidert

